

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาของนักศึกษบัณฑิตศึกษาศาขาร่วม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาของนักศึกษบัณฑิตศึกษาศาขาร่วม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทั้งนี้ได้ทำการศึกษาจากประชากร ซึ่งเป็นนักศึกษาในสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาการ หลังการเก็บเกี่ยว สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม สาขาวิชาภูมิภาคศึกษา และสาขาวิชา เทคโนโลยีชีวภาพ ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 จำนวนทั้งสิ้น 172 คน โดยได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 145 ชุด คิดเป็นร้อยละ 84.30 ของแบบสอบถามทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ มาตรฐานประมาณค่า และข้อคำถามปลายเปิด การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows เพื่อหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษบัณฑิตศึกษาศาขาร่วม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

นักศึกษบัณฑิตศึกษาศาขาร่วม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศหญิงร้อยละ 55.86 และเพศชายร้อยละ 44.14 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26 - 31 ปี คิดเป็นร้อยละ 63.45 ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 37.93 และมีสถานภาพการเป็นนักศึกษา ปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 46.90

2. ความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาด้านต่าง ๆ 6 ด้าน

ด้านอาจารย์ผู้สอน ความคิดเห็นโดยรวมต่อการจัดการศึกษาของนักศึกษบัณฑิตศึกษาศาขาร่วม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในด้านอาจารย์ผู้สอน อยู่ในระดับมาก โดยมี

ค่าเฉลี่ย 4.06 และเมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อแล้วพบว่า ความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษา
ด้านอาจารย์ผู้สอน อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.76 - 4.30

ด้านหลักสูตร ความคิดเห็นโดยรวมต่อการจัดการศึกษาของนักศึกษาบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาร่วม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในด้านหลักสูตร อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย
3.84 และเมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อแล้วพบว่า ความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาด้าน
หลักสูตร อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.58 - 4.17

ด้านระบบการจัดการศึกษา ความคิดเห็นโดยรวมต่อการจัดการศึกษาของนักศึกษา
บัณฑิตศึกษาสาขาวิชาร่วม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในด้านระบบการจัดการศึกษา
อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.59 เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อแล้วพบว่า ชั่วโมงบรรยายของ
แต่ละกระบวนวิชามีความเหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิต ความเหมาะสมของการจัดการศึกษาภาคปฏิบัติ
ในระบบทวิภาค การใช้ระบบหน่วยกิต มีการกำหนดปริมาณความมากน้อยของเนื้อหาวิชาที่ชัดเจน อยู่ใน
ระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 3.69 - 3.76 สำหรับกระบวนวิชาที่มีการฝึกงานหรือภาค
สนาม เวลาที่ใช้ 3 - 6 ชั่วโมง/สัปดาห์ มีความเหมาะสม และความเหมาะสมของการจัดการศึกษาภาค
ฤดูร้อน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.49 และ 3.28 ตามลำดับ

ด้านวิธีการสอน ความคิดเห็นโดยรวมต่อการจัดการศึกษาของนักศึกษาบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาร่วม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในด้านวิธีการสอน อยู่ในระดับมาก โดยมี
ค่าเฉลี่ย 3.81 และเมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อแล้วพบว่า ความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษา
ด้านวิธีการสอน อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.55 - 4.06

ด้านอาคารสถานที่ ความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาของนักศึกษาบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาร่วม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในด้านอาคารสถานที่ (อาคารบัณฑิตวิทยาลัย)
อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.40 เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อแล้วพบว่า บัณฑิตวิทยาลัย
จัดให้มีห้อง Work Station ของแต่ละสาขาวิชาทำให้สะดวกต่อการติดต่อประสานงานของนักศึกษาใน
สาขาวิชาร่วม ห้องที่จัดให้มีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา ห้องประชุม
สามารถรองรับจำนวนนักศึกษาสาขาวิชาร่วมแต่ละสาขาวิชาได้ และรวมถึงสภาพแวดล้อมของอาคาร
มีการดูแลสนาม ต้นไม้ ถนน ไฟฟ้า และบริเวณอาคารต่างๆ ให้เป็นระเบียบ สวยงาม อยู่ในระดับมาก
โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.59 - 3.98 ส่วนในเรื่องของห้องเรียนมีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อ

ต่อการเรียนการสอน มีแผนการใช้ห้องเรียนอย่างชัดเจน มีการบำรุงรักษาสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักศึกษามาก่อนเป็นอันดับหนึ่ง ห้องเรียนมีจำนวนเพียงพอสามารถจัดการได้เหมาะสม จัดการจราจรภายในบริเวณให้มีความคล่องตัว เป็นระเบียบ และมีสถานที่ออกกำลังกาย เล่นกีฬาที่เพียงพอเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.96 – 3.42

ด้านสื่อการเรียนการสอน ความคิดเห็นโดยรวมต่อการจัดการศึกษาของนักศึกษบัณฑิตศึกษาศาสาวิชาความร่วมมือ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในด้านสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.30 และเมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อแล้วพบว่า ความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาด้านสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.19 - 3.42

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะ (เพิ่มเติม)

ด้านอาจารย์ผู้สอน นักศึกษบัณฑิตศึกษาศาสาวิชาความร่วมมือ ส่วนใหญ่ มีความเห็นว่ามีจำนวนอาจารย์ที่มาร่วมสอนในสาขาวิชาร่วมมือมีน้อยคิดเป็นร้อยละ 38.10 รองลงมาคืออาจารย์มีภาระงานมาก ไม่มีเวลาให้คำปรึกษาในด้านการเรียนนอกเวลาเรียน คิดเป็นร้อยละ 28.57 อาจารย์บางท่าน ความพร้อมในด้านการสอนมีน้อย คิดเป็นร้อยละ 23.81 และความขัดแย้งของอาจารย์ในสาขาวิชานำสู่การสอนที่ไม่เต็มที่ คิดเป็นร้อยละ 9.52 ซึ่งจากปัญหาทั้งหมดนักศึกษาได้มีข้อเสนอแนะคือ ส่วนใหญ่ ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรเพิ่มอาจารย์ในสาขาวิชาเพื่อทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ คิดเป็นร้อยละ 29.04 รองลงมาคือ ควรแบ่งเวลาให้นักศึกษาได้พบเพื่อปรึกษานอกเวลาเรียน คิดเป็นร้อยละ 22.58 เพิ่มอาจารย์ผู้สอนที่มีความรู้หลากหลายตามปรัชญาของสาขาวิชาร่วมมือ คิดเป็นร้อยละ 19.35 เชิญวิทยากรจากภายนอกมาร่วมสอน คิดเป็นร้อยละ 12.90 อาจารย์ในสาขาวิชาควรมีความคิดเห็นตรงกัน มีการทำงานเป็นทีม คิดเป็นร้อยละ 9.68 และควรยอมรับความคิดเห็นของนักศึกษาบ้าง คิดเป็นร้อยละ 6.45

ด้านหลักสูตร นักศึกษบัณฑิตศึกษาศาสาวิชาความร่วมมือ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าหลักสูตรที่ใช้เวลาเรียน 1 ปี เร่งรัดเกินไป คิดเป็นร้อยละ 28.09 รองลงมาคือเนื้อหากระบวนวิชาที่เรียนล้าสมัย คิดเป็นร้อยละ 22.47 กระบวนวิชาเลือกมีน้อยเกินไป คิดเป็นร้อยละ 16.85 เนื้อหากระบวนวิชาที่มีความซ้ำซ้อน คิดเป็นร้อยละ 11.24 กระบวนวิชาฝึกภาคสนามมีน้อย คิดเป็นร้อยละ 11.24 และกระบวนวิชาที่เปิดสอนไม่มีความหลากหลาย คิดเป็นร้อยละ 10.11 ซึ่งจากปัญหาดังกล่าว นักศึกษา

ได้มีข้อเสนอคือ ส่วนใหญ่ เสนอแนะว่า ควรมีการปรับปรุงเนื้อหากระบวนการวิชาให้มีความทันสมัย อยู่เสมอ คิดเป็นร้อยละ 23.81 รองลงมาคือ ควรปรับหลักสูตรเป็น 2 ปี เพื่อให้มีเวลาค้นคว้าเพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 19.84 ควรเพิ่มกระบวนการเลือกเพื่อความหลากหลายในสาขาวิชา คิดเป็นร้อยละ 19.05 ควรเพิ่มกระบวนการที่มีการฝึกภาคสนาม คิดเป็นร้อยละ 15.87 กระบวนการที่เนื้อหาใกล้เคียงกัน ควรปรับเป็นกระบวนการเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 13.49 และควรเพิ่มกระบวนการบังคับพื้นฐานเพราะ นักศึกษามีพื้นฐานที่ต่างกัน คิดเป็นร้อยละ 7.94

ด้านระบบการจัดการศึกษา นักศึกษาบัณฑิตศึกษาด้านสาขาวิชาส่วน ใหญ่ มีความเห็นว่า การแจ้งผลสอบ TEGS ถึงงานบริการการศึกษาของแต่ละคณะมีความยุ่งยาก คิดเป็นร้อยละ 43.48 รองลงมาคือ จำนวนหน่วยกิตที่ลงเรียนมากเกินไป ไม่มีเวลาเข้าห้องสมุดเพื่อการค้นคว้าคิดเป็น ร้อยละ 21.74 การประสานงานในคณะที่ร่วมสาขาวิชามีความซ้ำซ้อน คิดเป็นร้อยละ 14.49 กระบวนการที่มีการลงภาคสนามมีน้อยคิดเป็นร้อยละ 13.04 และทุนการศึกษาสำหรับสาขาวิชาส่วน มีน้อย คิดเป็นร้อยละ 7.25 จากปัญหาดังกล่าว นักศึกษาส่วนใหญ่ ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การจัดส่ง ผลสอบ TEGS ควรเป็นการประสานงานระหว่างหน่วยงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากกว่าให้นักศึกษา เป็นผู้ดำเนินการเอง คิดเป็นร้อยละ 41.67 รองลงมาคือ ควรเปิดกระบวนการที่มีการฝึกภาคสนาม คิดเป็นร้อยละ 33.33 ควรเพิ่มการจัดสรรทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาส่วน ใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 16.67 และควรเปิดกระบวนการเรียนในภาคเรียนฤดูร้อน คิดเป็นร้อยละ 8.33

ด้านวิธีสอน นักศึกษาบัณฑิตศึกษาด้านสาขาวิชาส่วน ใหญ่ มีความเห็นว่าสื่อที่ใช้ใน การสอนไม่ทันสมัย คิดเป็นร้อยละ 30.30 รองลงมาคือ เนื้อหาที่นำมาสอนไม่ตรงกับกระบวนการ คิด เป็นร้อยละ 15.15 กระบวนการเดียวกันอาจารย์ผู้สอนหลายท่านเวลาสอนเนื้อหาซ้ำกัน คิดเป็น ร้อยละ 15.15 ยึดตัวผู้สอนเป็นศูนย์กลาง คิดเป็นร้อยละ 10.10 สอนแบบฟังบรรยายทุกชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 10.10 สอนไม่ตรงกับตารางสอนที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 10.10 และเนื้อหาที่สอนซ้ำไป ซ้ำมา คิดเป็นร้อยละ 9.10 จากปัญหาดังกล่าว นักศึกษา ส่วนใหญ่ ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรนำ เทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการสอน คิดเป็นร้อยละ 38.30 รองลงมาคือ ควรปรับปรุงสื่อให้ทันสมัย คิดเป็นร้อยละ 26.59 ควรเชิญวิทยากรจากภายนอกมาร่วมสอน คิดเป็นร้อยละ 19.15 ควรให้ผู้เรียน เป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 10.64 ควรมีการประเมินผลการสอนทั้งก่อนสอน และหลังสอน คิดเป็นร้อยละ 5.32

ด้านอาคารสถานที่ นักศึกษาบัณฑิตศึกษาศาสาวิชาาร่วม ส่วนใหญ่ มีความเห็นว่ ห้องเรียนไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 47.30 รองลงมาคือวัสดุ อุปกรณ์ ข้ำรุด แจ้งให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร คิดเป็นร้อยละ 27.03 เจ้าหน้าที่ไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการขอใช้ สถานที่ คิดเป็นร้อยละ 13.51 และ การใช้ห้องปฏิบัติการในคณะที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาไม่ได้รับการ อำนวยความสะดวกเท่าที่ควร คิดเป็นร้อยละ 12.16 และจากปัญหาดังกล่าว นักศึกษาได้ให้ข้อเสนอ ว่า ควรมีห้องเรียนประจำของแต่ละสาขาวิชา คิดเป็นร้อยละ 49.38 รองลงมาคือ ควรมีตารางการใช้ ห้องเรียนที่ชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 18.52 ควรติดตั้งไฟฟ้าด้านหน้าอาคารบัณฑิตวิทยาลัยตรงทางเข้าที่ ติดกับถนนใหญ่เพิ่มเติม คิดเป็น 12.35 ควรจัดโทรศัพท์ภายในไว้ประจำทุกห้อง work station ของ แต่ละสาขาวิชาาร่วม คิดเป็นร้อยละ 11.11 ควรมีการประสานงานในการใช้ห้องปฏิบัติการกับคณะที่ เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาาร่วม คิดเป็นร้อยละ 6.17 และควรมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการขอใช้สถานที่ คิดเป็นร้อยละ 2.47

ด้านสื่อการเรียนการสอน นักศึกษาบัณฑิตศึกษาศาสาวิชาาร่วม ส่วนใหญ่ มีความ เห็นว่า สื่อการสอนไม่ทันสมัย คิดเป็นร้อยละ 30.77 รองลงมาคือ สื่อไม่เพียงพอ เช่น เครื่องฉายภาพ ข้ำมสีระะ สไลด์ คิดเป็นร้อยละ 23.08 เจ้าหน้าที่ไม่ให้ความร่วมมือในการขอใช้สื่อ คิดเป็นร้อยละ 19.23 ตำราทางวิชาการเฉพาะสาขาวิชาขาดแคลน คิดเป็นร้อยละ 15.38 ห้องอ้างอิงไม่เปิดให้บริการ คิดเป็นร้อยละ 7.69 และระบบ IT มีปัญหาบ่อยมาก คิดเป็นร้อยละ 3.85 จากปัญหาดังกล่าว นักศึกษาส่วนใหญ่ ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดหาสื่อที่ทันสมัยและใช้งานได้ดีอยู่เสมอ คิดเป็นร้อยละ 26.04 รองลงมาคือ ควรมีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเรื่องการขอใช้สื่อการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 22.92 ควรจัดหนังสือทางวิชาการเฉพาะสาขาวิชาให้บริการสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาาร่วมในห้องอ้างอิงของบัณฑิต วิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 20.83 ควรเปิดห้องอ้างอิงของบัณฑิตวิทยาลัยให้บริการนักศึกษา สาขาวิชาาร่วม ซึ่งอาจให้บริการสัปดาห์ละ 2 วัน คิดเป็นร้อยละ 19.79 และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ด้านสื่อควรมีความรู้และสามารถให้คำแนะนำแก่นักศึกษาได้ คิดเป็นร้อยละ 10.42

อภิปรายผล

ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาของนักศึกษบัณฑิตศึกษาศาสาวิชาาร่วม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อภิปรายผลใน 6 ด้าน ได้ดังนี้คือ

1. ความคิดเห็นในด้านอาจารย์ผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.06$) ซึ่งใกล้เคียงกับงานวิจัยของ รพี สุวรรณชฎ และคณะ (2522, หน้า 419-420) ได้วิจัยเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยสรุปได้ว่า อาจารย์ ผู้บริหาร และผู้เรียน ต่างก็มีความเห็นสอดคล้องกันว่า อาจารย์ควรมีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นนักวิชาการ มีศีลธรรม มีความสามารถในการสอน มีมนุษยสัมพันธ์ มีความสนใจในการสอน มีความสนใจและมีความสามารถในการวิจัย และมีประสบการณ์ในงานที่ต้องใช้ความรู้ ความชำนาญในสาขาที่ฝึกฝนมาโดยเฉพาะ และสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง

2. ความคิดเห็นในด้านหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.84$) ในการจัดการศึกษานั้นสิ่งสำคัญก็คือหลักสูตร ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบของการเรียนการสอนตามกับคำกล่าวของ สงัด อุทรานันท์ (2529, หน้า 24-25) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบของระบบการเรียนการสอนสามารถจัดรูปแบบการทำงานได้ ซึ่งได้แก่ ตัวป้อน (Input) องค์ประกอบที่เป็นตัวป้อนในระบบการเรียนการสอนนั้นได้แก่ ครู นักเรียน หลักสูตร และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน โดยให้ความหมายของหลักสูตรคือ ประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้แก่เด็ก เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายปลายทางที่ต้องการ ส่วนสำคัญของหลักสูตรได้แก่ จุดประสงค์ของการเรียนการสอน เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงสื่อการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอนด้วย แต่ถึงแม้หลักสูตรจะมีความสำคัญ ที่จะบันดาลให้เกิดการเรียนการสอนและการวัดผลตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรวางไว้

3. ความคิดเห็นในด้านระบบการจัดการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.59$) ซึ่งแนวคิดดังกล่าวใกล้เคียงกับงานวิจัยของ เอิบ ตุ่นโรตง (2541) ที่ได้ศึกษากำหนดการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครูมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ได้มีการจัดแผนการเรียน การเลือกแผนการเรียนและการจัดครูเข้าสอนเป็นไปอย่างเหมาะสม แม้ว่าจะมีปัญหาในเรื่องการขาดครูที่มีวุฒิปริญญาเอก และครูที่มีความถนัดการสอนวิชาชีพ แต่ก็ได้พยายามแก้ไขโดยสนับสนุนให้ครูได้เข้าอบรมสัมมนา ครูได้จัดทำแผนการสอนตามทักษะกระบวนการที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีการจัดกิจกรรมแนะแนว มีการประชุมและร่วมมือกันแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน

4. ความคิดเห็นในด้านวิธีการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.81$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาภาภรณ์ จินดาประเสริฐ และจิรพันธ์ โกมลภิติสกุล (2533) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการสอนของอาจารย์ ภาควิชาภาษาต่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า นักศึกษาโดยรวมมีความคิดเห็นต่อการสอนของอาจารย์ในแต่ละด้านอยู่ในระดับดี โดย

พฤติกรรมการสอนด้านความรู้ความสามารถมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาตามลำดับคือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความสัมพันธ์กับนักศึกษา ด้านการเตรียมการสอน ด้านการประเมินผล ด้านการจูงใจและเสริมแรงทางการเรียน ด้านเนื้อหาและด้านการควบคุมวินัย

5. ความคิดเห็นในด้านอาคารสถานที่ อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.40$) เกี่ยวกับห้องเรียนไม่เพียงพอ การบริการของเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอเท่าที่ควร ซึ่งใกล้เคียงกับงานวิจัยของ เพลิน กิจฉวี (2535) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยสารพัดช่างเชียงใหม่ พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นว่าด้านที่ตั้งและสภาพแวดล้อมทั่วไปโดยภาพรวมอยู่ในสภาพปานกลาง การจัดสวัสดิการและการให้บริการยังไม่เพียงพอเท่าที่ควร

6. ความคิดเห็นในด้านสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.59$) ซึ่งหากสื่อการเรียนการสอนไม่มีการพัฒนา หรือไม่อำนวยความสะดวกต่อการจัดการศึกษาแล้ว การเรียนการสอนย่อมไม่บรรลุวัตถุประสงค์หรือมีประสิทธิภาพมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับคล้อยกับแนวคิดของ จีรพันธ์ พูลพัฒน์ (2523) ที่กล่าวว่า กลวิธีการสอนหรือเทคนิคการสอนมีหลายรูปแบบด้วยกันก็แล้วแต่ครู หรืออาจารย์จะนำวิธีการหรือสื่อการสอนที่คิดว่าดีที่สุดและทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในทางการเรียนของเด็กสูงสุด และสอดคล้องกับกรมการฝึกหัดครู (2530, หน้า 265) ที่กล่าวว่าในการจัดการเรียนการสอนให้ได้ผลสมบูรณ์ จำเป็นต้องใช้สื่อการเรียนการสอนประกอบการสอนนั้น ๆ เพื่อให้การสอนหรือบทเรียนนั้นสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ถ้าผู้เรียนได้ใช้สื่อประกอบการสอนจะช่วยกระตุ้นหรือเร้าให้ผู้เรียนอยากเรียน ช่วยให้เข้าใจเนื้อหามากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 อาจารย์ที่รับผิดชอบสอนและเป็นพี่ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าแบบอิสระในสาขาวิชาวิชาร่วมมีจำนวนน้อย ควรเพิ่มอาจารย์ที่มาจากคณะที่เกี่ยวข้อง หรือให้อาจารย์พิเศษที่เชิญมาร่วมสอนสามารถเป็นพี่ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าแบบอิสระได้

1.2 คณะที่เกี่ยวข้องในแต่ละสาขาวิชาควรมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับสาขาวิชาร่วม

1.3 คณะ/ภาควิชาที่เกี่ยวข้องในแต่ละสาขาวิชาควรให้การสนับสนุนในด้านการจัดการศึกษาสำหรับนักศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

1.4 เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาฯ ในคณะ/ภาควิชา ควรให้บริการในด้านต่าง ๆ แก่นักศึกษาสาขาวิชาฯ เหมือนกับนักศึกษาในสาขาวิชา/คณะ เดียวกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสาขาวิชาฯ ที่มีต่อการจัดการศึกษาในสาขาวิชาฯ

2.2 ควรทำการศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการประสานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาฯ

2.3 ควรทำการศึกษาถึงความคิดเห็นในด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ที่ร่วมสอนในหลักสูตรสาขาวิชาฯ

2.4 ควรทำการศึกษาความพึงพอใจในการเข้ามาศึกษาต่อในหลักสูตรสาขาวิชาฯ ของนักศึกษาแต่ละสาขาวิชาและทำการเปรียบเทียบความพึงพอใจว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด